

това да я направи енигматична. *Дафина* е литературният псевдоним на Лора⁸, а *явор* – дървото име, закрило грозното, провинциалното, не-културното „Крачолов“. Впрочем дали българското културно пространство среща не толкова две враждебни съдби („защото сме чадата може би/ на две враждуващи съдби“ – „Все пак“, 1906), два несходни или твърде равностойни темперамента, колкото осъществява трагичния сблъсък на два идентични макротекста, чиито внушения обаче немилостиво се разминават във времето, неуспели да разпознаят своята еднаквост? И кой кого моделира и предсказва в този прекалено ускорен текстови сблъсък? Навярно метафората „текстови сблъсък“ е доста тромава и неизразителна, но нали в пътя си дотук все се уповавахме на текстове, т.е. на херметизирани истини, композирани като начало и край? А нима смъртта не дарява физиономичност на *двете сенки на нощта*, именувайки ги „Лора“ и „Яворов“?

2. ЛОРА, ЯВОРОВ И ДИАЛЕКТИКАТА НА ЛЮБОВТА

Дали тълкуването на Лора като „синтезиращ образ на демоничното начало в творческата личност“ (Ганка Найденова) изчерпва напълно същината ѝ? Дали писмата на Лора до Яворов не дават достатъчно доводи за изникването на обратната херменевтична перспектива, която тук ще наречем *диалектична*, мислейки я като противостояние на литературата, на писмото, затворено в конвенционални граници, на позата, фалша, етикета? Една, без съмнение, снизяваща посока в тълкуването, една безспорна профанация на привлекателната метафизична схема, която се наложи от наблюденията ни дотук.

В метафизичната интерпретация *Лора–Яворов* бе неизбежно да не се позовем на красноречивия момент в писмата на Лора, когато тя упреква поета за позирането му с поетически антитези и в живота: „Но аз пледирам – да престанеш да позираш и да намираш толкова презрение към земността на чувствата на хората“. Всъщност престореността, фалшът, позьорството, литературата като поза, като не-истина и не-живот, е мотивна линия, толкова силно застъпена в кореспонденцията на Лора, колкото и мотивът за съдбовната, всепоглъщаща, обричаща любов. Още в първите писма до Яворов попадаме на изразителни пасажии, насочени срещу етикета, срещу предписаното поведение и образ, срещу клишето, чрез което Азът потиска истинската си природа: „Но омръзнаха ми кисело-сладките послания, които трябва да пиша на някои мои приятели,

⁸ Вж.: *Дафина. Ели. Стихотворение в проза.* – Мисъл, XVI, 1906, с. 507.